

**SZKOLNY SYSTEM
DYSCYPLINARNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 58
z ODDZIAŁAMI
INTEGRACYJNYMI
IM. M. DĄBROWSKIEJ
W KATOWICACH**

Katowice, 2020 (zmiany)

I Założenie Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego

„Pojedynczy nauczyciel nie ma szans na opanowanie trudnego oddziału, ale stworzenie dobrej strategii szkoły, opartej na współpracy i wzajemnym wsparciu nauczycieli może zdziałać cuda.” Bill Rogers Trudna klasa

II Zadania szkoły w zakresie budowania Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego

1. Spójne zasady dyscypliny — ustalone i konsekwentnie stosowane podstawowe zasady dyscypliny, których celem nie jest karanie a wychowywanie.
2. Efektywne porozumienie dom – szkoła — zgodność standardów zachowania pomiędzy szkołą i rodzicami, adekwatna i szybka komunikacja pomiędzy szkołą a domem w sprawach dotyczących obu stron.
3. Adekwatny styl nauczania — właściwy program i różnorodność metod nauczania związanych z pozytywnym nastawieniem nauczyciela i ucznia oraz aktywnym uczeniem się.
4. Profesjonalna opieka nad uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi — zgodność wszystkich nauczycieli w postępowaniu z uczniami wymagającymi indywidualnego podejścia i dostosowania wymagań w zakresie edukacji i wychowania.
5. Rozwijająca się dojrzałość społeczna uczniów — stworzenie warunków do budowania pozytywnej samooceny uczniów.

III Praktyczną podstawą tworzenia i modyfikacji SSD jest na bieżąco dokonywana analiza sytuacji wychowawczej SP nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach

1. Podstawą oceny aktualnej sytuacji wychowawczej w zespołach oddziałowych w zakresie problemów wychowawczych wymagających działań naprawczych są:
 - protokoły posiedzeń zespołów wychowawczych
 - arkusze analizy sytuacji wychowawczej w zespołach oddziałowych - wnioski z analizy
 - bieżące informacje od wychowawców i nauczycieli

Szkolny System Dyscyplinarny określa jednorodny model pracy wychowawczej i zawiera jasne dla wszystkich uczniów normy życia wewnątrzszkolnego.

IV Plan oddziaływań wychowawczych w ramach Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego

1. Pełne przyswojenie *Modelu budowania dyscypliny wewnątrzszkolnej* przez:
 - a) nauczycieli i wszystkich pracowników szkoły,
 - b) przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród uczniów,
 - c) przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród rodziców uczniów.
2. Każdy pracownik szkoły jest obowiązany do pełnego wdrażania Systemu w praktyce.
3. System wsparcia profesjonalnego
 - a) współpraca zespołu nauczycieli uczących w danym oddziale w zakresie rozwiązywania sytuacji trudnych — zgodnie z formułą zespołów wychowawczych,
 - b) konsultacje psychologa i pedagoga szkolnego z instytucjami wspierającymi pracę szkoły,
 - c) konsultacje zespołu wychowawczego ze specjalistami zaproszonymi do współpracy w zakresie występującego problemu,
 - d) spotkania superwizyjne w zakresie analizy przypadków,
 - e) zaproszenie zewnętrznych ekspertów do oceny sytuacji — analiza przez grono specjalistów zewnętrznych.
4. System motywacyjny — analiza motywów trudnych zachowań uczniów
 - a) określenie typów motywów,
 - b) sformułowanie adekwatnych wzorów motywowania (w tym motyw „zastępczy”),
 - c) odwołanie się do dotychczas sprawdzonych modeli motywowania.
5. System administracyjno-prawny
 - a) określenie niewłaściwych zachowań, które powodują:
 - zakłócenie aktu nauczania,
 - zakłócenie prawa innych do nauki,
 - psychiczne lub fizyczne niebezpieczeństwo dla uczestników sytuacji, ▪ zniszczenie czyjejś własności.
 - b) opracowanie listy zachowań i sposobów reagowania wg podziału:
 - działania leżące w gestii nauczyciela obecnego przy zdarzeniu w oddziale,
 - działania leżące w gestii wychowawcy,
 - działania wymagające stosowania konsekwencji według SSD — opracowanie *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych*.

V Etapy reagowania w ramach Szkolnego Systemu Dyscyplinarnego - stanowią one gradację konsekwencji za nie przestrzeganie zakazów i nakazów oraz niewłaściwych zachowań.

ETAP I — bezpośrednia reakcja nauczyciela prowadzącego zajęcia lub dyżurującego

- 1) Interwencja pierwszoplanowa pozostaje w gestii nauczyciela obecnego przy zdarzeniu.
- 2) Uczeń przy jednorazowym, incydentalnym naruszeniu dyscypliny wewnątrzszkolnej (niewłaściwym zachowaniu) powinien być upomniany ustnie (*podpunkt a) konsekwencji ogólnoszkolnych*).
- 3) W odniesieniu do zachowań prezentowanych przez uczniów w trakcie przerw lekcyjnych wskazane jest spowodowanie przebywania ucznia przy nauczycielu dyżurującym.

ETAP II — zintegrowanych działań wychowawcy oddziału i nauczycieli

- 4) W sytuacji powtarzania się niewłaściwego zachowania ucznia należy:
 - problem zgłosić wychowawcy a w przypadku klas integracyjnych również nauczycielowi współorganizującemu kształcenie integracyjne i wspólnie z nim/nimi podejmować decyzje dotyczące dalszego postępowania wobec ucznia
 - zastosować odpowiednie działania dyscyplinujące ucznia dokonując wyboru z *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych podpunkt b-e*,
 - poinformować rodziców o zastosowanej konsekwencji: telefonicznie i poprzez wpis w dzienniku elektronicznym lub zeszyte korespondencji w sytuacji, gdy nauczyciel wie, że rodzic nie odczytuje informacji w dzienniku elektronicznym.

ETAP III — ustalenia zespołu wychowawczego

- 5) W przypadku częstego powtarzania się niewłaściwych zachowań, notorycznego nieprzestrzegania nakazów, jak również złamania zakazu należy odwołać się do *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych, podpunkt e-l*:
 - a. katalog zawiera zestaw konsekwencji przewidywanych dla uczniów za czyny niezgodne z normami życia wewnątrzszkolnego,
 - b. decyzje w tej kwestii podejmowane są w ramach formuły zespołu wychowawczego.
- 6) Przewodniczącym zespołu wychowawczego jest psycholog lub pedagog szkolny. Skład pozostałych nauczycieli jest ustalany w zależności od potrzeb ucznia/oddziału.
- 7) Zespół wychowawczy:

- a) określa konsekwencję dla danego ucznia adekwatną do popełnionego czynu, możliwości psychofizycznych ucznia w realizacji konsekwencji oraz przewidywanego efektu planowanego działania wychowawczego;
 - b) analizuje sytuację wychowawczą w oddziale i określa działania stosowane przez wszystkich nauczycieli.
- 8) Wychowawca informuje rodziców uczniów danego oddziału o ustaleniach zespołu w zakresie działań podejmowanych wobec całego zespołu.
- 9) Zastosowana wobec ucznia konsekwencja jest odnotowywana w dokumentacji wychowawczej (księga protokołów zespołu wychowawczego, teczka wychowawcy).
- 10) Rodzic ucznia jest informowany o wyznaczeniu rodzaju konsekwencji zawartej w podpunktach e - o *Katalogu konsekwencji ogólnoszkolnych* i konieczności odbioru pisemnej decyzji Zespołu Wychowawczego. Wychowawca informuje rodzica o konieczności odbioru pisma poprzez wpis do zeszytu korespondencji i dziennika elektronicznego. W ciągu dwóch dni roboczych od dnia przekazania informacji, rodzic ma obowiązek odebrać pismo. Nieodebranie pisma jest równoznaczne z akceptacją jego treści oraz rezygnacją z możliwości odwołania od nałożonej konsekwencji.
- 11) Niewykonanie ustalonych przez zespół wychowawczy konsekwencji w wyznaczonym okresie czasu powinno być uwzględnione przy wystawianiu oceny zachowania.

VI Model budowania dyscypliny wewnątrzszkolnej

Według założeń SSD uczniom SP nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi znana jest lista nakazów, zakazów, niewłaściwych zachowań i ewentualne konsekwencje oraz zasady reagowania przez nauczycieli i innych pracowników szkoły. Uczniowie są zobowiązani konsekwentnie i w pełni przestrzegać zasad ujętych w Szkolnym Systemie Dyscyplinarnym ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczniom szkoły.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną związaną z COVID-19 oraz wprowadzonym w szkole reżimem sanitarnym uczniowie zobowiązani są do przestrzegania zasad określonych w następujących dokumentach :

- **Procedura organizacji nauczania i pobytu uczniów w szkole od 1 września 2020r. w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w Szkole Podstawowej nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach □ Regulamin spędzania przerw,**
- **Procedura organizacji nauczania i pobytu uczniów w szkole od 1 września 2021r. w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w Szkole Podstawowej nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach □ Regulamin spędzania przerw**
- **Regulamin korzystania z platformy Microsoft Teams w Szkole Podstawowej nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach**

W przypadku naruszenia dyscypliny wewnątrzszkolnej w jednym z obszarów rozpoczynają się wobec ucznia działania w ramach planu oddziaływań i etapów reagowania wymienionych powyżej.

1. NAKAZY — obowiązkowe jest:

- a) przebywanie uczniów w trakcie przerw na piętrze, na którym mają lekcje,
- b) nieopuszczanie budynku szkoły (bez zgody nauczyciela dyżurującego lub prowadzącego zajęcia oraz innych osób),
- c) przebywanie w miejscu wyznaczonym przez wychowawcę świetlicy w czasie zajęć, z których uczeń jest zwolniony lub na które nie uczęszcza,
- d) podporządkowanie się regulaminowi spędzania przerw międzylekcyjnych,
- e) stosowne odnoszenie się do wszystkich pracowników szkoły,
- f) szanowanie wyposażenia klas i szkoły,
- g) przestrzeganie zapisów statutowych dotyczących odpowiedniego ubioru szkolnego oraz estetycznego wyglądu,
- h) codzienne posiadanie zeszytu korespondencji ucznia,
- i) codzienne noszenie identyfikatora w miejscu pozwalającym na zidentyfikowanie ucznia
- j) odkładanie plecaków we wskazanych miejscach

2. ZAKAZY — niedopuszczalne jest:

- a) demonstrowanie w szkole symboli polskich klubów sportowych, subkultur młodzieżowych oraz innych symboli, których propagowanie jest zakazane przez prawo (noszenie oznak, przyklejanie „wlepek” itp.),
- b) używanie na terenie szkoły sprzętu multimedialnego (np. tel. komórkowy, smartwatch itp.),
- c) niszczenie własności innych uczniów, przywłaszczanie sobie cudzej własności, niszczenie mienia szkolnego oraz innych osób,
- d) stosowanie agresji (fizycznej, psychicznej, słownej),
- e) wymuszanie pieniędzy oraz innych korzyści (np. możliwości odpisania zadania, słodyczy, picia itp.) od innych uczniów,
- f) wykorzystywanie Internetu do publikowania obraźliwych treści i wizerunku osób bez ich zgody, nawoływanie do nienawiści; popieranie tego rodzaju treści,
- g) nagrywanie sytuacji szkolnych na wszelkiego rodzaju nośniki elektroniczne (tablety, aparaty, telefony, itp.)
- h) wagarowanie, ucieczki z lekcji i obowiązkowych zajęć dodatkowych,
- i) posiadanie lub używanie wyrobów tytoniowych, posiadanie lub spożywanie napojów alkoholowych; stosowanie środków psychoaktywnych, leków, w których zawarte są te substancje (bez zalecenia lekarza), oraz innych substancji niezgodnie z ich przeznaczeniem, szkodliwych dla zdrowia i życia,

- j) przebywanie na terenie szkoły pod wpływem środków psychoaktywnych i napojów alkoholowych,
- k) fałszowanie i niszczenie dokumentów takich jak sprawdziany, usprawiedliwienia, zwolnienia a także wszelkich innych dokumentów, stanowiących wymianę informacji pomiędzy szkołą a rodzicami/prawnymi opiekunami, w tym informacji przekazywanych drogą elektroniczną przez dziennik elektroniczny.
- l) świadome podejmowanie działań zmierzających do zagrożenia utraty zdrowia lub życia własnego oraz innych uczniów.

3. NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA UCZNIÓW

- a) nieuzasadnione przebywanie uczniów w miejscach określonych w **Procedurze organizacji nauczania i pobytu uczniów w szkole od 1 września 2020r. w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w Szkole Podstawowej nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach**
Procedurze organizacji nauczania i pobytu uczniów w szkole od 1 września 2021r. w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w Szkole Podstawowej nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach
- b) niebezpieczne zabawy na korytarzach szkolnych i w salach lekcyjnych (gry piłką, skakanką, gra „w gumę” itp.),
- c) bieganie i ślizganie się po korytarzach,
- d) siedzenie na parapetach i przebywanie na półpiętrach i klatkach schodowych
- e) powodowanie bezpośredniego zagrożenia zdrowia uczniów poprzez popychanie, podkładanie nóg, siedzenie z wyciągniętymi nogami na korytarzu itp.,
- f) samowolne otwieranie okien na korytarzach, w toaletach, szatniach i innych pomieszczeniach
- g) wchodzenie na drabinki przy oknach,
- h) huśtanie się na balustradach i zjeżdżanie po nich,
- i) śmiecenie, rozlewanie płynów na korytarzach, rozrzucanie żywności itp.,
- j) używanie podniesionego głosu w kontakcie z nauczycielem i innymi pracownikami szkoły,
- k) samowolne opuszczanie wyznaczonego miejsca w sali w trakcie lekcji oraz wyznaczonego miejsca przez nauczyciela dyżurującego w odniesieniu do rozdziału V/ I etap reagowania punkt 3
- l) zakłócanie przebiegu zajęć, np.:
 - picie, jedzenie, żucie gumy itp.,
 - gwizdanie, stukanie, krzyk,
 - bieganie po sali,
 - rzucanie przedmiotami, ▪ plucie,
 - huśtanie się na krześle,
 - zachowania niezwiązane z prowadzonymi zajęciami.
- ł) zachowania powodujące konflikt społeczny, takie jak: przezywanie, przeklinanie, „pyskowanie”,
- m) prowokowanie innych uczniów do agresji,
- n) spóźnianie się,

- o) prezentowanie lekceważącego stosunku do nauki, udziału w imprezach i uroczystościach szkolnych i innych obowiązków szkolnych,
- p) obrażanie innych uczniów (w tym akcentowanie niepełnosprawności),
- q) posługiwanie się wulgaryzmami na terenie szkoły.

4. KATALOG KONSEKWENCJI OGÓLNOSZKOLNYCH

a) doraźne upomnienie ucznia przez wychowawcę lub innych nauczycieli,

1. Konsekwencje stosowane na bieżąco przez wychowawców, nauczycieli, o których rodzic informowany jest telefonicznie, poprzez wpis w dzienniku elektronicznym lub zeszytacie korespondencji:

- b) upomnienie przez wychowawcę na forum oddziału,
- c) przeprowadzenie rozmowy dyscyplinującej
- d) wykonanie pracy edukacyjnej w ramach działań wychowawczych związanych z problematyką adekwatną do łamanych zasad (np. gazetka, prezentacja na zzw itp.)
- e) zastosowanie karty monitorującej zachowania, tzw. Karty SSD, w wersjach podstawowych lub modyfikowanych według ustaleń zespołu lub nauczyciela stosującego kartę:

Karta zachowań w trakcie lekcji		Karta zachowań w trakcie przerw		Karta na określony rodzaj zajęć
Karta jednodniowa	Karta tygodniowa	Karta jednodniowa	Karta tygodniowa	Wg ustaleń indywidualnych nauczyciela/zespołu
Karta monitorowania punktualnego przychodzenia do szkoły		Karta monitorowania obecności		

Zasady stosowania i rozliczania karty: Nauczyciel określa rodzaj, czas stosowania oraz formę rozliczenia z karty.

Nauczyciel wystawiający kartę (rozliczający ucznia), jest zobowiązany do:

- 1) zgłoszenia się po kartę w gabinecie wicedyrektora, gdzie otrzymuje kartę i podpisuje się w rejestrze wydanych kart
- 2) skreślony
- 3) poinformowania rodziców o zastosowaniu konsekwencji w celu pozyskania ich do współpracy w rozliczaniu ucznia
- 4) poinformowania wychowawcy oddziału poprzez wpis w dzienniku elektronicznym
- 5) konsekwentnego rozliczania uczniów z kart
- 6) zwrotu karty do gabinetu wicedyrektora po zakończeniu stosowania konsekwencji.

Po zakończeniu danego okresu, wychowawca odnotowuje liczbę kart w analizie wychowawczej.

W przypadku zgubienia karty przez ucznia lub nierzetelnego rozliczania się z niej, nauczyciel informuje wychowawcę i wraz z nim dokonuje wyboru dalszych działań, o których informowani są rodzice ucznia (np. wydłużenie czasu stosowania karty, zastosowanie innej konsekwencji).

Po zakończeniu edukacji przez ucznia, karty są archiwizowane.

2. Konsekwencje ustalane przez zespół wychowawczy, o których rodzice są informowani w sposób określony w rozdziale V, punkt 8: f) nagana pisemna dyrektora szkoły,
- g) przeniesienie ucznia do równoległego oddziału,
 - h) naprawienie szkody przez ucznia w zakresie zgodnym z zapisami statutowymi,
 - i) zakaz udziału w imprezach oddziałowych i szkolnych (zgodnie z bieżącym terminarzem),
 - j) wykonanie pracy na rzecz społeczności szkolnej,
 - k) wykonanie pracy edukacyjnej w ramach działań profilaktycznych związanych z problematyką popełnionego czynu),
 - l) zadośćuczynienie za wyrządzone krzywdy i szkody (bez ponoszenia odpowiedzialności finansowej, np. wykonanie laurki, przeproszenie itp.),
 - ł) inne, o charakterze edukacyjnym, wychowawczym i profilaktycznym wynikające ze specyfiki dokonanego przez ucznia czynu, łamiącego normy społeczne, prawne i obyczajowe.

Konsekwencje wymienione w punktach: h, j, k, ł wymagają potwierdzenia przez osobę nadzorującą w kartach stanowiących załączniki do dokumentu

3. Konsekwencje w przypadku korzystania z telefonów komórkowych i innego sprzętu multimedialnego, o której rodzic jest informowany telefonicznie, poprzez wpis w dzienniku elektronicznym lub zeszycie korespondencji:

m) uczeń zobligowany jest do przekazania sprzętu w depozyt do sekretariatu szkoły, gdzie sprzęt zostaje wyłączony przez ucznia (w przypadku telefonu na kartę, którą można wyciągnąć, uczeń wyciąga ją w obecności osoby dorosłej); po odbiór zdeponowanego sprzętu zgłaszają się rodzice ucznia.

4. W przypadku uczniów, którzy powtarzają niewłaściwe zachowania (etap II) oraz uczniów, wobec których zastosowano konsekwencje decyzją zespołu wychowawczego (etap III), wychowawca oddziału kieruje ich na rozmowy/zajęcia profilaktyczne koordynowane przez gabinet pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

5. **KONSEKWENCJE ZEWNĘTRZNE**

- 1) W sytuacji, gdy szkoła zostanie poinformowana, że uczeń dopuścił się zachowań agresywnych, stosowania cyberprzemocy lub innych zdarzeń, w których doszło do podejrzenia naruszenia prawa w sytuacjach pozaszkolnych (np. wykorzystywanie Internetu do publikowania obraźliwych treści i wizerunku osób bez ich zgody, nawoływanie do nienawiści; popieranie tego rodzaju treści, udostępnianie substancji psychoaktywnych), podejmowane są następujące działania:
- a) przeprowadzona zostaje rozmowa dyscyplinująca z uczniem,
 - b) poinformowani zostają rodzice ucznia – sprawcy,
 - c) wspólnie z rodzicami ucznia – ofiary zostaje podjęta decyzja dotycząca zgłoszenia sprawy na policję.
- 2) Z przeprowadzonych rozmów zostaje sporządzona notatka służbowa.

- 3) W sytuacji, gdy nie odniosą pożądanego skutku podejmowane wobec ucznia oddziaływania, a proponowana zmiana środowiska wychowawczego może korzystnie wpłynąć na jego postawę, Dyrektor Szkoły, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną, może wystąpić do Kuratora Oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły.

O przeniesienie ucznia można wnioskować w przypadku wielokrotnego naruszania przez okres dwóch lat co najmniej dwóch norm i zasad obowiązujących w szkole, gdy nastąpi całkowite wyczerpanie proponowanych form pomocy skierowanych do ucznia i rodziców lub uczniów oraz rodzice odrzucają oferowane przez Szkołę formy pomocy w zakresie korekcji zachowań.

Normy i zasady dotyczą:

- a) umyślnych zachowań zagrażających zdrowiu, życiu swojemu i innych osób;
- b) dopuszczania się czynów łamiących prawo;
- c) celowego demoralizowania społeczności szkolnej;
- d) jawnej nieakceptacji i rozmyślnego znęcania się nad uczniami, zwłaszcza niepełnosprawnymi;

VII Założenia teoretyczne szkolnego Systemu Dyscyplinarnego do codziennego stosowania przez nauczycieli

1. Nauczyciel, myśląc o dyscyplinie, powinien brać pod uwagę: zachowania uczniów, własne zachowania, zachowania innych osób biorących udział w pracy i funkcjonowaniu szkoły jako instytucji.
2. Zgodnie z podstawami psychopedagogicznymi w zakresie wychowania wśród istotnych czynników uzasadniających konieczność zaprowadzenia dyscypliny w oddziale szkolnym wyróżnia się (wg L. N. Tanner):
 - a) stworzenie warunków, w których nauka będzie możliwa,
 - b) uczniowie mają nauczyć się zachowania społecznie odpowiedzialnego.
3. **Zachowania naruszające dyscyplinę wg Levina i Nolana (2000):**
Dla skuteczności działania Systemu konieczne jest, by nauczyciele potrafili określić kategorię zachowań, do których można zaliczyć analizowane zachowania ucznia wg następującej klasyfikacji:
 - a) zakłócające akt nauczania,
 - b) zakłócające prawo innych do nauki,
 - c) stanowiące psychiczne lub fizyczne niebezpieczeństwo dla uczestników sytuacji,
 - d) powodujące zniszczenie czyjejs własności.
- 4) **Analiza problemów z dyscypliną:**
 - a) po stronie ucznia — obserwacja i analiza zachowań uczniów:
Dlaczego uczeń tak się zachowuje?; Co przez takie zachowanie zyskuje?
 - b) po stronie nauczyciela —
*Dlaczego zachowanie ucznia dezorganizuje moją aktywność?;
Czego obawiam się w związku z daną sytuacją?*

5) **Motywy trudnych zachowań uczniów.** Konieczne jest podjęcie próby wyjaśnienia i zrozumienia przez nauczycieli i wychowawców motywów zachowań ucznia wg charakteru danego motywu:

- a) chęć zwrócenia na siebie uwagi,
- b) chęć zwrócenia uwagi na problem lub dramatyczną sytuację („wołanie o pomoc”),
- c) poszukiwanie akceptacji grupy rówieśniczej,
- d) chęć zdobycia wpływu oraz poprawy pozycji w grupie,
- e) uniknięcie niepowodzenia.

6. **Zachowania uczniów wynikające z problemów motywacyjnych:**

- a) brak pewności siebie,
- b) lęk przed porażką lub sukcesem,
- c) utrata zainteresowania nauką.

Zachowania te mogą być problemem w obszarze dyscypliny, lecz wymagają innych form i metod pracy.

7. **Zachowanie nauczyciela doświadczającego trudnych emocji:**

- a) reakcje odruchowe — wyrażające jego uczucia (gniew, lęk, niepewność), świadczące o „podjęciu walki”,
- b) świadomie użyta strategia — zmierzająca do konstruktywnego rozwiązania sytuacji.

8. **Warunki niezbędne do podjęcia świadomej strategii przez nauczyciela:**

- a) Gotowość do powstrzymania odruchowej reakcji (podstawowy warunek).
- b) Umiejętność zidentyfikowania uczuć i potrzeb własnych i ucznia.
- c) Znajomość zasad skutecznej strategii.

9. **Przygotowanie oddziału do nauki i dyscypliny:**

- a) pracę nad dyscypliną rozpoczynamy od pierwszego kontaktu z uczniami (ważne jest zaplanowanie działań wcześniej);
- b) przygotowanie sali lekcyjnej:
 - hałas,
 - temperatura,
 - oświetlenie,
 - wystrój sali,
 - pomoce naukowe,
 - rozmieszczenie przestrzenne (ławki, ciągi komunikacyjne nauczyciela – dostęp do ucznia, widzenie całości i poruszanie się po niej),
 - rozmieszczenie uczniów w klasie „trójkąt wpływów” – podstawą trójkąta jest przód klasy (wierzchołek znajduje się na końcu klasy).
- c) wyodrębnienie wszystkich metod, jakimi będą pracowali uczniowie;
- d) analiza aktywności uczniów – określenie oczekiwań, zasad zachowania zaprojektowanie konsekwencji, jakie mogą spotkać uczniów za łamanie dyscypliny.

10. **Przygotowanie oddziału do nauki i dyscypliny:** *Lista Spricka* – pomoc w przygotowywaniu się nauczyciela do pracy nad dyscypliną:

Krok 1: sporządź listę wszelkiego typu aktywności podczas lekcji

Krok 2: wyobraź sobie, jak chciałbyś, aby uczniowie zachowywali się podczas zajęć każdego typu;

Krok 3: projektowanie zasad klasowych,

Krok 4: projektowanie konsekwencji w przypadku poważnych wykroczeń.

11. Sposoby uczenia się zdyscyplinowanego zachowania:

a) mówienie o tym zachowaniu;

b) ćwiczenie tego zachowania(określenie czego oczekuję, pokazanie i przećwiczenie go);

!!! Ważne jest reagowanie nauczyciela na łamanie zasad.

12. **Reguły tworzenia zasad:**

a) jasny komunikat;

b) pozytywny przekaz;

c) ograniczona liczba zasad;

d) wprowadzenie zasad ogólnych i szczegółowych;

e) unikanie słów blokad: *zawsze, nigdy, ciągle, wszędzie....*

13. **Zasady dyscyplinowania:**

a) najpierw dyscyplinowanie potem nauczanie;

b) minimum władzy;

c) działaj tak tajnie jak to możliwe;

14. **Strategia – Metoda Czterech Kół Zębatach** (wg J. Pyżalskiego) Właściwa osoba stosuje odpowiednią technikę (strategię) w stosunku do właściwej osoby w odpowiedniej sytuacji.

Koło I — OSOBA NAUCZYCIELA — postawa etyczna, cechy osobowości, wiedza pedagogiczna, preferowane strategie rozwiązywania konfliktów, własne doświadczenia w roli ucznia, własne doświadczenia pracy, poziom stresu; rozwój samowiedzy i refleksja;

Koło II — TECHNIKA

Strategie- strukturalizowane, posiadające szersze uzasadnienie teoretyczne zbiory działań Technika – pojedyncza reakcja nauczyciela;

Koło III — OSOBA UCZNIA — rodzaj zachowania, wcześniejsze doświadczenia

Koło IV — KONTEKST SPOŁECZNY I SYTUACYJNY – **oddział**, grono pedagogiczne, system wychowawczy szkoły;

15. Propozycje ważnych pytań w analizie sytuacji trudnej wychowawczo (wg P. Galvina): □ *Co dokładnie w zachowaniu ucznia jest problemem dla nauczyciela?*

- *Jakie sytuacje, jakie czynniki zdają się sprzyjać powstawaniu niewłaściwych zachowań?*
- *Co może być powodem trwania złego zachowania lub jego pogłębiania?*
- *Jaki sens może mieć to zachowanie dla ucznia?*
- *Jak uczeń postrzega sens świata? Jakie są jego podstawowe poglądy?*
- *Jaką potrzebę może zaspokoić to zachowanie?*
- *Jak mogłyby być te potrzeby zrealizowane w legalny sposób?*
- *Jakie problemy może rozwiązać to zachowanie?*
- *Kiedy takie zachowanie się nie zdarza?*
- *Kiedy uczeń jest w świetnej formie?*
- *Co i kto jest ważny dla ucznia?*
- *Jak można zwiększyć motywację ucznia?*
- *Jakie są mocne strony ucznia, na których można się oprzeć?*
- *Jaka mogłaby być najmniejsza oznaka tego, że problem zaczyna być rozwiązywany?*

16. Konstruktywna konfrontacja:

- a) Strategia radzenia sobie z trudnymi i prowokacyjnymi zachowaniami uczniów bez uciekania się do metod autorytarnych czy środków przymusu.
- b) Konstruktywna konfrontacja proponuje inny sposób komunikowania się z uczniami i wyjście poza typowy model reagowania „Nagroda-Kara”.

Konstruktywna konfrontacja interpersonalna (wg Davida W. Johnsona):

- 1) świadoma próba przyjscia komuś z pomocą, by mógł dostrzec skutki swojego zachowania i zmienić to zachowanie na konstruktywne.
- 2) sposób wyrażania naszego zainteresowania i chęci pogłębienia kontaktu.

Cele konstruktywnej konfrontacji:

- a) Zareagowanie na niepożądane zachowanie, bez agresji;
- b) Pomoc uczniowi w zmianie zachowania;
- c) Ujawnienie przez nauczyciela własnych uczuć i emocji;
- d) Pokazanie uczniowi, że jego zachowanie może go narazić na przykre konsekwencje.

Konfrontacja informacyjna (opisowa) - opisujemy krótko zachowanie ucznia (co widzimy i słyszymy): „Tomku, od dłuższego czasu słyszę, że mówisz coś do Maćka. Przeszkadza mi to.”

Konfrontacja interpretacyjna stosowana przy uporczywym powtarzaniu niepożądanego zachowania:

- a) powtarzamy poprzedni komunikat,
- b) nazywamy emocje, jakie nam towarzyszą,
- c) podajemy najbardziej prawdopodobną interpretację zachowania ucznia,

- d) podajemy informację, jakiego zachowania oczekujemy od ucznia,
- e) proponujemy rozmowę po lekcji.

Konfrontacja informacyjna

„Jacku widzę, że wyjąłeś telefon komórkowy i korzystasz z niego. Nie podoba mi się to. Chciałabym, abyś go schował i zajął się lekcją.”

Konfrontacja interpretacyjna

PO CHWILI:

„Jacku widzę, że nadal korzystasz z telefonu. Złości mnie to. Zastanawiam się, po co to robisz i przyszło mi do głowy, że chcesz zwrócić moją uwagę albo kolegów? Nie wiem, być może się mylę.”

UWAGA !

- a) Nie przystępuj do konfrontacji z kimś, jeśli nie chcesz mu pomóc i nawiązać głębszego kontaktu;
- b) Nie przystępuj do konfrontacji z kimś, kto nie jest do tego gotowy (jest niespokojny i rozproszony, gdy nie ma warunków, by cię słuchał i zrozumiał, co mówisz);
- c) Konfrontacja nie powinna dotyczyć zachowań z przeszłości (nie rób remanentu: „A ty jak zwykle..”, mów tylko o aktualnym zachowaniu);
- d) Nie przystępuj do konfrontacji, zanim ta osoba nie podejmie konfrontacji z tobą (nie zaczynaj, jeśli ktoś cię nie prowokuje).

Konstruktywna konfrontacja — praktyczne wskazania:

- Reaguj, gdy trwa właśnie taka sytuacja;
- Zwracaj się do ucznia po imieniu;
- Podejdź bliżej i patrz na niego, by nie było wątpliwości, do kogo kierujesz ten komunikat;
- Używaj wypowiedzi osobistych (zaimków: ja, mnie, mój);
- Opisz zachowanie, a nie oceniaj cech tej osoby;
- Bądź zwięzły - wypowiadaj się krótko i na temat, nie rób wykładu;
- Opisz swoje uczucia (złości mnie to, martwię się itp.);
- Gdy uczeń odpowiada, upewnij się, czy dobrze go zrozumiałeś/łaś;
- **Bądź empatyczny.** On coś w tym momencie przeżywa, ponieważ postawiłeś go w sytuacji, której nie przewidywał.

W przypadku braku efektów zastosuj inną metodę.

- a) Konstruktywna konfrontacja nie daje gwarancji absolutnej skuteczności wobec wszystkich uczniów i w każdej sytuacji.
- b) Konstruktywna konfrontacja ma uzupełnić stosowane przez Ciebie praktyki wychowawcze, a nie je zastąpić.

Reagowanie w sytuacjach konfrontacji:

- zasady działania w sytuacjach konfrontacji:

- a) Nie trać kontroli,
- b) Zdystansuj się od ucznia;
- c) Trio Glasslera:
Co robisz?
Czy jest to zgodne z zasadami? Co
powinieneś robić?
- pytania „Co – Jak”
Co zrobiłeś?
Jaka obowiązuje reguła?
Jakie będą konsekwencje, jeśli dalej będziesz tak postępował?
Co zrobisz, żeby zmienić swoje zachowanie?
lub Co zrobisz aby uniknąć konsekwencji?
- konsekwencje:
 - a) naturalne – bezpośredni wynik zachowania;
 - b) logiczne - logicznie powiązane z zachowaniem nakładane przez dorosłego;
 - c) nieadekwatne/kary - zbyt silne, niezwiązane z zachowaniem.

17. Metody interwencji

- a) jasny komunikat: *Usiądź na swoim miejscu! Wyciągnij zeszyt!*
- b) procedura sprawdzająca:
Czy zrozumiałeś, co do Ciebie powiedziałem?
Czy moje polecenie jest jasne?
Co usłyszałeś?
Powtórz, co do Ciebie powiedziałem? – to teraz zrób to!
- c) technika przecięcia - kończymy interakcję, określając oczekiwane zachowanie i konsekwencje za niewykonanie.
- d) „ochłonięcie” — potrzebuję 5 min.; potrzebujesz 5 min.; potrzebujemy 5 min ...
- e) zdarta płyta — jasne polecenie stale powtarzane — może być z dodaniem ...*nie o to chodzi...*
- f) technika wymuszonego wyboru — nakaz — logiczna konsekwencja (danie wyboru albo podporządkowanie się regułom albo poniesienie konsekwencji)
- g) wykluczenie z zajęć — *Przeszkadzasz grupie, to zadanie zamiast z grupą zrobisz sam...*

ZAŁĄCZNIKI

Oddział

Imię i nazwisko ucznia	Data wydania karty	Rodzaj karty	Podpis nauczyciela wydającego	Data rozliczenia	Podpis nauczyciela rozliczającego

Zał. nr 1. Wzór karty zaliczeniowej pracy na rzecz szkoły

1. Dotyczy: pracy na rzecz szkoły (VI 4.2.i)

Imię i nazwisko ucznia:	
Imię i nazwisko nauczyciela nadzorującego:	
Liczba godzin określonych przez Zespół Wychowawczy:	
Data:	
Podpis nauczyciela:	
Data:	
Podpis nauczyciela:	

(W zależności od liczby godzin można modyfikować)

Zał. nr 2. Wzór karty zaliczeniowej pracy edukacyjnej

2. Dotyczy: wykonania pracy edukacyjnej (VI 4.2.j)

Imię i nazwisko ucznia:	
Imię i nazwisko nauczyciela nadzorującego:	
Temat pracy edukacyjnej	
Data:	
Podpis nauczyciela	

Załącznik nr 3. Wzór karty zaliczeniowej wyznaczonej konsekwencji

3. Dotyczy : zaliczenia konsekwencji (VI 4.2.g/k/l)

Imię i nazwisko ucznia:	
Imię i nazwisko nauczyciela nadzorującego:	
Konsekwencja:	
Data:	
Podpis nauczyciela	
Data:	
Podpis nauczyciela	